

Galathea dispersa

Lugghårig trollhummer

Kräftdjur, Marina tiofotade kräftdjur

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Kunskapsbrist (DD)

Klass: Malacostraca (storkräfter), **Ordning:** Decapoda (tiofotade kräftdjur), **Familj:** Galatheidae (bredpannade trollhumrar), **Släkte:** *Galathea*, **Art:** *Galathea dispersa* - lugghårig trollhummer Bate, 1859 **Synonymer:**

Kännetecken

En art som kan påträffas på de flesta djup och substrat förutom på rent sediment. Den påminner om *Galathea nexa* men skiljs lättast från denna genom att den har fjäll mitt på panntaggen, har många och tätt hårtäckta smala fåror på ryggskölden samt tydligt mer än en fåra per bakkroppssegment. Dessutom är *G. nexa* tydligt hårigare på första benparet (det kloförsedda). *Galathea dispersa* påträffas i svenska vatten i Skagerraks kustområden.

Totallängd: Ryggsköld max 35 mm lång. Panntaggen är vasst trekantig, långsmal och välutvecklad och den har tre par tydliga kanttänder och ett fjärde mindre par längst ner. Översidan är täckt av fjäll och korta hår. Ryggskölden är avlång och har många kanttaggar. Antenntaggen når inte till slutet av andra antennens första synliga segment. Ryggsköldens översida har inga taggar, förutom längs de främre smala fårorna bakom panntaggen, vilka har ett varierande antal små taggar. Även bakkanten av ryggskölden saknar taggar. Däremot har ryggskölden ett stort antal smala fåror tvärs över. Hårbeklädnaden på fårorna är här mycket tydlig på grund av både hårens täthet och längd. Av fårorna på bakre delen av ryggskölden är ett flertal kontinuerliga tvärs över. Ögat har något större diameter än ögonskåpet och är normalt pigmenterat.

Första antennens basala segment har tre tydliga distala taggar. Andra antennen saknar antennplatta. Merus (fjärde segmentet räknat utifrån) på tredje paret käkfötter har flera taggar längs med den inre kanten, varav en större medial tagg, och merus är lika lång som ischium (segmentet närmast innanför).

På första paret gångben (pereopodpar I) är vänster och höger klosax ungefär lika stora. De är normalstora och ovala i tvärsnitt. Klosaxens översida är täckt av korthåriga fjäll-liknade strukturer. Själva klosaxen är vanligen kortare än resterande del av klosegmentet. Insidan på carpus har några små taggar, och carpus är kortare än merus. De övriga benparen (2–4) har motsvarande fjäll-liknade strukturer och svag taggbeklädnad som på det kloförsedda första benparet. Femte benparet är förkrympt, liksom hos övriga trollhumrar. Första till tredje benparet har en epipod. Bakkroppssegment 2–3 har minst dubbla grunda hårbeklädda fåror på översidan, och bakkroppssegment 4 har ett annorlunda mönster av smala fåror än de föregående. Sjätte segmentet har ett mer invecklat mönster av fåror. Stjärten är löst invikt under kroppen.

Färg och mönster. Kroppsfärgen är röd med spridda vita fläckar. Vidare saknar *Galathea dispersa* de blå fläckar som *G. nexa* har på överläppen och vid gälbaserna.

Utbredning och status

I Sverige påträffas lugghårig trollhummer längs Skagerrakkusten. I övriga Europa finns den från Västnorge söderut till Marocko och ut till Kanarieöarna och Madeira samt i västra och centrala delarna av Medelhavet, bl.a. i de grekiska haven. Arten har även rapporterats från flertalet lokaler i Sydafrika och en lokal i sydvästra Madagaskar, med ett stort glapp i utbredningen längs den västafrikanska kusten.

I svenska vatten finns endast fåtaliga fynd från Skagerrak. L.A. Jägerskiöld fann arten vid åtta lokaler i Skagerrak under sin inventering av svenska västkusten 1921–1938. Under hela 2000-talet har bara ett enda fynd rapporterats, från en lokal på ca 100 meters djup utanför Smögen, tagen under Svenska Artprojektets marina inventering 2006–2009. Arten verkar ha alltså gått tillbaka hos oss.

Ekologi

Lugghårig trollhummer lever vanligen på sedimentblandad sand, sand, grus och skalgrus, maerl, klippor eller steniga bottenar.

Djup (generellt) 10–200 m, vid Bohuskusten på 25–90 meters djup. I Norge finns den från 10 m till 400 meters djup.

Arten är huvudsakligen nattaktiv. Honorna bär rommen under bakkroppen under vår och försommar. *Galathea dispersa* parasiteras av de bopyrida gråsuggorna *Pleurocrypta galateae* och *P. longibranchiata*.

Hot

Arten påverkas troligen negativt av det intensiva bottentrålfisket, där den ingår i bifångst.

Åtgärder

I dagsläget är det inte säkerställt hur arten påverkas av trålfiske och miljöförändringar i havet. Bättre underlag för skattning av status, populationsstorlek och tillväxtkapacitet behövs.

Övrigt

Namnngivning: *Galathea dispersa* Bate, 1859. On the importance of an examination of the structure of the integument of Crustacea in the determination of doubtful species. – Application to the genus *Galathea*, with the description of a new species of that genus. – Journal of the Proceedings of the Linnean Society, London, 3: 1–4. Synonymer: *Galathea dispersa* Bate, 1859; *Galathea nexa* Selbie, 1914.

Etymologi: dispersa (lat.) = utspridd, gles. Kan möjligen syfta på de spridda håren på ryggskölden, eller på att den finns väl spridd längs kusterna.

Litteratur

Fransen, C. (2015). *Galathea dispersa*. Accessed through: World Register of Marine Species at <http://marinespecies.org/aphia.php?p=taxdetails&id=107148> on 2015-10-03

Hansson, H.G. 2011. Marina sydiskandinaviska "evertebrater". Webb-upplaga. http://loven.gu.se/digitalAssets/1480/1480031_hansson-2011.pdf

Jägerskiöld, L.A. 1971. A survey of the marine benthonic macro-fauna along the Swedish west coast 1921-1938. Eds. Hubendick, B., Hyle, G. & Swärd, S. Acta Regiae Societatis Scientiarum et Litterarum Gothoborgensis, Zoologica 6.

Karlsson, A., Berggren, M., Lundin, K. & Sundin, R. 2014. Svenska artprojektets marina inventering – slutrapport. ArtDatabanken rapporterar 16. ArtDatabanken, SLU. Uppsala.

Moen, F.E. & Svensen, E. 2014. Dyreliv i havet. Nordeuropeisk marin fauna. 6:e upplagan. KOM forlag Marine species identification portal. <http://species-identification.org>.

Rice A.L., Saint Laurent M. de, 1986. The nomenclature and diagnostic characters of four north-eastern Atlantic species of the genus *Munida* Leach: *M. rugosa* (Fabricius), *M. tenuimana* G.O. Sars, *M. intermedia* A. Milne-Edwards and Bouvier and *M. sarsi* Huus (Crustacea, Decapoda, Galatheidae). – J. Nat. Hist., 20: 143-163.

World register of marine species. 2015. www.marinespecies.org.

Författare

Matz Berggren 2017 (kännetecken, ekologi, utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Kennet Lundin 2004. Reviderad Kennet Lundin 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015 (naturvårdsinformation).